SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:244

av Yusuf Aydin (KD)

Stöd till det kristna kulturarvet i Turkiet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de av Turkiet föreslagna syrisk-ortodoxa kyrkorna och klostren klassas som världsarv av Unesco, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Religiösa och kulturhistoriska byggnader tillhörande den syrisk-ortodoxa kyrkan i Turkiet är föreslagna och nominerade till Unescos världsarvlista som värdefulla kulturhistoriska världsarv.

Den syrianska/arameiska folkgruppen har levt i Mellanöstern i över 3 000 år, är en av områdets äldsta folkgrupper och är bland de första som kristnades. Det syriska/arameiska språket talades av Jesus, och den syrisk-ortodoxa kyrkan har bidragit till att kristendomen fortfarande finns kvar i Mellanöstern.

I dag finns det enbart ungefär 3 000 syrisk-ortodoxa kvar i sydöstra delen av Turkiet till följd av tidigare förföljelse och förtryck av kristna etniska minoriteter. Under de senaste åren har situationen förbättrats och en ny kyrka byggdes exempelvis i Istanbul 2023, den första på 100 år i republikens historia. I området finns det ett hundratal syrisk-ortodoxa kyrkor och kloster, och många är väldigt gamla och fortfarande i bruk. Eftersom syrisk-ortodoxa inte har haft ett eget land har kyrkor och kloster spelat en stor roll för folkgruppens överlevnad och utveckling av språket, religionen och kulturen.

Det finns ett flertal betydande kloster och kyrkor som är bland världens äldsta, som fortfarande bedriver religiös verksamhet och som leds av egna biskopar, präster och munkar. Där sker undervisningen på syriska/arameiska, som är ett av världens äldsta skriftspråk, och präster och hemspråkslärare utbildas inom, och utövar, sin kristna tro. Dessa kloster och kyrkor återfinns i sydöstra Turkiet nära gränsen till Syrien och tillhör kristenhetens äldsta områden. Exempelvis finns klostret Mor Gabriel i närheten av staden Midyat, som är grundat år 397 efter Kristus, och Saffransklostret, som är beläget utanför staden Mardin och är grundat år 493 efter Kristus.

Följande kyrkor och kloster är föreslagna till Unescos världsarvlista:

1. Klostret Mor Gabriel
2. Klostret Deyrulzafaran
3. Klostret Mor Abai
4. Klostret Mor Loozor
5. Klostret Mor Yakup
6. Kyrkan Yoldath Aloho
7. Kyrkan Mor Sobo
8. Kyrkan Mor Quryaqos
9. Kyrkan Mor Azozo

I dag vallfärdar hundratusentals från hela världen till området för att besöka dessa kyrkor och kloster, som har religiös och kulturhistorisk betydelse och således behöver beskyddas och bevaras av Unesco. Det är endast genom en klassificering av Unesco som viktiga kulturhistoriska byggnader som dessa kommer att kunna bevaras. Sverige bör genom Unesco verka för att få dessa byggnader på Unescos världsarvslista, särskilt då de är viktiga symboler för kristendomen i Mellanöstern.

Yusuf Aydin (KD)